

Đi Thăm San Juan (Puerto Rico)

Ngọc Hạnh

Chúng tôi ở lại San Juan mấy hôm sau khi viếng thăm các đảo miền Nam Caribbean bằng du thuyền. Khách sạn chúng tôi giữ chỗ trước gần bến tàu, bên kia đường có thể đi bộ từ du thuyền về khách sạn. Con đường dọc bờ biển phần lớn là các khách sạn khang trang, tráng lệ. Chúng tôi cư ngụ ở Sheraton Hotel. Từ trên tàu tôi đã thấy bảng tên to tướng của khách sạn, chúng tôi kéo vali đi trên vỉa hè độ 5, 3 phút, băng qua con đường là đến. Nhân viên mặc đồng phục có phù hiệu giúp chúng tôi mang hành lý vào phòng tiếp tân trong khi chờ đợi làm thủ tục nhận chìa khóa.

Phòng tiếp tân rộng rãi, trang trí tranh ảnh đẹp mắt, hoa tươi rực rỡ bày trong các bình hoa to, những chậu cây kiểng xanh rỏi rác đó đây. Khách sạn có restaurant, buffet, phòng đánh bạc (casino), phòng tập thể dục, hồ

bơi. Thức ăn buffet trông hấp dẫn, trình bày mỹ thuật, giá 20 mỹ kim một phần ăn buổi trưa. Nhìn thực đơn của restaurant, miếng thịt bò bí tết (beef steak) 35 mỹ kim, nước lã (water) 2.50 mỹ kim, thực khách khá đồng.

Sau khi nhận phòng, sắp xếp hành lý xong chúng tôi đi dạo chung quanh khách sạn. Trời trong xanh, nơi nơi nắng vàng đẹp chan hòa. Vỉa hè, lối đi bến cảng sạch và rộng rãi, lát gạch theo các hình dạng vui mắt. Dọc dài theo vỉa hè trồng các loại cây cho bóng dâm, đi dưới bóng cây mát dịu thật dễ chịu. Dọc theo đường đi các tiệm ăn, bar rượu mờ cửa, người đi lại ồn ào trò chuyện. Du khách tản bộ tấp nập ngược xuôi dọc lề đường rộng gần bến cảng. Các con đường này luôn ồn ào, nhộn nhịp, nhất là vào những ngày tàu đến hay đi. Chúng tôi ghé vào tiệm bán rượu Rum trên đường đi. Người bán hàng mời thử các loại Rum do tiệm sản xuất và thưởng thức các loại phở mát. Khi khách hài lòng, mua mấy chai rượu, nhà hàng gói, buộc các cẩn thận, xinh xắn để tiện làm quà và khỏi bể vỡ lúc đi đường. Lúc chúng tôi còn ở trên biển, du thuyền cho biết San Juan có nhiều tours để thăm viếng như: Museum tour, Airport Gateway, San Juan City tour, Rain Forest, tour, Bacardi Rum Distillery. Họ khuyên du khách chọn trước để tiện sắp xếp. Tour nào cũng hấp dẫn nhưng túi tiền và thì giờ có hạn nên chúng tôi chỉ thăm viếng vài nơi gần khách sạn.

Sau khi ăn trưa chúng tôi thuê taxi thăm một vòng thành phố. Các nhà thuốc tây, các cửa hàng bán rượu, hiệu bán giày, các tiệm buôn dọc theo đường đi phần lớn đóng cửa vì ngày chủ nhật. San Juan có nhà thuốc tây Walgreens ở ngay phố chính. Nhìn qua cửa kính các tiệm bách hóa thấy nhiều loại hàng hóa sắp xếp thứ tự, bắt mắt. Các nhà hàng Tàu, MacDonalds, tiệm uốn tóc mờ cửa. Nhiều cao ốc đẹp của công sở địa phương. Các chung cư có bồn hoa, sân cỏ được chăm sóc, cất tỉa cẩn thận. Có khu đất rất rộng, nhà quy mô, đẹp, còn đang tiếp tục xây cất. Được kể đó là những khu nhà nghỉ mát time share của người Mỹ.

Bãi biển San Juan

Dọc theo bờ biển đường Isla Verde Ave toàn là những khách sạn mỹ lệ, những nhà nghỉ mát đắt tiền, cây kiểng tốt tươi, hoa nhiệt đới trồng trong chậu hay những bồn hoa rộng lớn.. Những cây to hay cây dừa cao trồng theo cách thức của chuyên viên, cho bóng mát diu dàng làm phong cảnh thêm hữu tình, giúp du khách cảm thấy thoải mái, bình an. Chỉ những người trợ hay hội viên mới được dùng bãi biển đẹp như tranh phía sau khách sạn. Tôi không biết nơi nào bãi biển công cộng ở vùng này vì suốt dọc dài theo bãi biển San Juan toàn nơi nghỉ mát (resorts) hay khách sạn. Các con tôi có lẽ thấy tôi chưa từng vào khách sạn sang và rộng lớn như Wyndham Hotel & Resort ở San Juan, nên chúng tạt vào giải khát, tiện thể xem bãi biển. Khách vừa

ngừng xe đã có người đến đem đi đậu ở bãi đậu xe (valet parking). Tôi thấy bảng giá tiền đậu xe \$25 cho giờ đầu, \$20 những giờ kế tiếp. Trước khi đến văn phòng, chúng tôi đi ngang qua gian hàng bán quần áo. Nơi này bán những áo quần thời trang của Mỹ, Ý hay Pháp loại đắt tiền. Gian hàng bán vật dụng bằng pha lê, sứ, đồng đen, những con giống, các tượng thiếu nữ, các vũ nam, vũ nữ, những món hàng có tính cách mỹ thuật. Đối diện nơi bán các loại đá quý, kiểu cách hiện đại, cách trình bày quá đẹp. Bàn ghế toàn gỗ tốt, trang trí theo cách thức Mỹ tây cơ, chạm trổ cầu kỳ. Trần nhà gỗ đầy kín hoa văn và những bức tranh mỹ thuật tuyệt đẹp. Nhìn bảng giá tiền thấy ghi: \$250/ngày cho phòng đơn, \$350 cho phòng đôi. Như thế giá hãy còn thấp hơn giá tiền phòng cùng hạng ở Washington DC hay Nữu Ước.

Muốn thăm bãi biển chúng tôi đi ngang qua hồ bơi lớn và thác nước cao nhân tạo của khách sạn. Nước trắng xóa, chảy ào ạt, liên tục qua nhiều tầng lớp của các tầng đá xanh to. Bóng dừa che mát lối đi đến bãi biển. Bãi biển phẳng, cát trắng phau, mịn màng, nước biển xanh biếc. Một số du khách đã ra tắm biển dù hãy còn sớm chưa có ánh nắng mặt trời. Các khách sạn khác ở bãi biển như InterContinental hotel & Resort, Marriott Hotel San Juan, Ritz Carlton Hotel, Condado Plaza Hotel & Casino giá có thể cao hay thấp hơn Wyndham Hotel, từ 200 Mỹ Kim đến 400 mỹ kim một ngày.

Đường phố San Juan, nói chung, sạch sẽ. Phương tiện chuyên chở công cộng có taxi và xe bus. Xe trolley miễn phí chỉ chạy ở các phố gần downtown, không đi xa. Gần khu khách sạn sang trọng có trạm xe bus xinh xắn và cột điện thoại sơn đỏ, có thể tiện lợi cho nhân viên và nhân công của khách sạn? Xe bus chạy thường xuyên dù ngày chủ nhật tuy hành khách trên xe không đông lắm. Trên đường nếu nhìn thấy bảng PARADA là trạm xe bus, có nóc che và băng cho khách ngồi chờ, sơn màu xanh vui mắt. Phi trường San Juan cách Old San Juan 10 dặm.

Được biết San Juan là thủ đô của Puerto Rico, ở Đông Bắc của Atlantic Ocean. Về thương mại có đường, café, thuốc lá, bông vải. Buôn bán nô lệ thịnh hành vào thế kỷ 16, 17. San Juan được mở mang vào thế kỷ 18, là trung tâm văn hóa, kỹ nghệ của Puerto Rico. Ngành du lịch, ngân hàng, làm rượu Rum, giao tiếp với ngoại quốc phát triển mạnh vào thời gian này. Nhiều cao ốc, dinh thự, các kiến trúc được xây cất, sửa chữa. San Juan chia làm 3 khu vực: Old San Juan, The Beach & Resort và City.

OLD SAN JUAN

Hôm sau chúng tôi viếng Old San Juan. Tuy gần khách sạn nhưng chúng tôi dùng xe trolley vì đường lên dốc cao. Đường một chiều, nhỏ, hẹp, không tráng nhựa lại lát đá cobble stone nên được gọi Cobble Stone Street. Chiếc xe bus lớn chiếm hết lối đi, xe nhỏ được 2 chiếc. Kẹt xe kinh khủng. Ngồi trên chiếc trolley có thể thấy hàng hóa bày trong cửa tiệm dọc 2 bên lề đường. Balcony của các cửa hiệu hay nhà hàng nhô ra tận hàng hiên (overhanging balconies). Xe nhỏ còn lăn bánh chậm chậm, họ rẽ sang các đường phố nhỏ bên phải hay trái để đi vòng quanh ngõ khác. Xe lớn hầu như chẳng nhúc nhích được bao nhiêu. Hai bên vỉa hè người đi lại thật đông đảo. Một số hành khách rời xe bus xuống đi bộ. Chúng tôi ngồi nán trong trolley thêm một quãng đường ngắn và xuống xe đi bộ khi biết chỉ còn cách mấy dãy phố nữa đến nơi, chắc chắn sẽ nhanh hơn đi trolley.

Lúc ở khách sạn chúng tôi ra sân thượng để nhìn San Juan từ trên cao, thấy Old Fortress trên đỉnh núi, cách có 3 blocks, tưởng như có thể đi bộ được. Nhân viên khách sạn khuyên nên dùng xe vì đường lên núi dốc, khó đi. Thật vậy, lúc ngồi ở trolley đến Old San Juan, đường lúc lên, lúc xuống, không bằng phẳng. Chúng tôi đi ngang pháo đài cũ, có thể xuống xe đến viếng nếu muốn nhưng các du khách bảo pháo đài El Morro đẹp hơn, nhiều chỗ xem hơn dù cả hai đều là di tích lịch sử.

EL MORRO FORTESS

San Juan có 2 pháo đài: San Cristobal và El Morro. Chúng tôi thăm pháo đài El Morro ở San Juan Bay gần Old Town. Rời xe bus đi bộ chừng 10 phút, trên đường đến pháo đài chúng tôi đi qua nhà thờ cổ kiên cố cất theo lối Gothic (Gothic structure) trên vùng đất cao. Sân nhà thờ rộng rãi, ngoài tượng Chúa và các Thánh hiền từ còn có tượng 2 con dê thật lớn thật đẹp hai bên góc sân. Từ sân nhà thờ chúng tôi xuống nhiều bậc thang mới đến khoảng sân ciment phẳng phiu rộng lớn ở tầng cuối. Nơi này độ trên 20 trẻ con mặc quần đùi, ở trần, đùa giỡn với nhau. Đứa nào người cũng ướt sũng nước. Hóa ra nơi đây có mấy chục vòi phun nước tự động cứ 5, 7 phút 1 lần và mỗi lần kéo dài độ 10 phút. Chúng tôi nghỉ chân ở đây, nhìn xéo bên kia đường tráng nhựa, thấy sân cỏ pháo đài, lối nhỏ người là người.

Được biết pháo đài bắt đầu xây 1539, hoàn thành năm 1589 để bảo vệ thành phố, chống xâm lăng hữu hiệu sau nhiều lần bị tấn công. El Morro cao hơn mặt biển 140 feet, tường dày từ 18 đến 25 feet trải dài theo bờ biển. Có súng lớn (canon) đặt trong pháo đài và rải rác tường thành. El Morro có 6 tầng tính từ đường hầm (tunnel) đến lầu tháp canh hình tròn. Năm 1843 hải đăng đầu tiên được xây dựng trên pháo đài, năm 1908 Hải Quân Mỹ tu bổ, hoàn chỉnh thêm.

Ngày nay cả vùng đất rộng 74 mẫu của El Morro trở thành Di Tích Lịch Sử Quốc Gia (National Historic), cả triệu du khách thăm viếng, tàu bè lui tới tấp nập. Sân cỏ rộng lớn trước pháo đài là nơi người địa phương đưa nhau đến hưởng những luồng gió mát mẽ bờ biển hoặc thi thố, biểu diễn tài thả các con diều xinh đẹp bay lên cao chừng nào tốt chừng ấy. Hàng trăm con diều lớn nhỏ, màu sắc khác nhau, bay lượn nhón nhơ trên trời xanh xen lẫn vài cụm mây trắng. Người lớn, trẻ con hăm hở, say mê nhìn, theo dõi diều, đuôi diều dài ngoằn uốn lượn theo chiều gió.

Du khách đi thẳng đến cổng, mua vé thăm viếng pháo đài, một kiến trúc quân sự cách đây gần 500 năm còn tồn tại đến ngày nay. Pháo đài mở cửa cho du khách thăm viếng từ 9 giờ sáng đến 5 giờ chiều vào tháng 6 đến tháng 11. Từ tháng 12 đến tháng 5, hết mùa mưa, thời tiết tạnh ráo, nắng đẹp, mở cửa từ 9 giờ sáng đến 6 giờ chiều. Từ đường vào cửa chính pháo đài khá xa, đi bộ mất 7-10 phút. Có thể đi xuống nhiều bậc thang từ mặt lộ đến sân cỏ, để nhìn bên ngoài pháo đài. Hàng rào sắt có hình hoa lá ở lề đường trên cao, du khách có thể tựa vào đó để nhìn các sinh hoạt phía dưới sân cỏ. Những chiếc băng mỹ thuật đặt dọc trên lề đường cho khách nghỉ chân. Các xe bán quà lưu niệm, T-shirt, các loại giải khát, nước dừa tươi, nước ngọt, quạt giấy, dù rải rác đó đây.

Chúng tôi đi bộ loang quanh xem vài kiến trúc cổ xưa, các dinh thự gần pháo đài đến khi nắng nhạt trở về khách sạn. Trên đường về chúng tôi tản bộ thật thoải mái vì xuống dốc. Nhìn xe nọ nối tiếp xe kia, chẳng di chuyển bao nhiêu, tôi tự hỏi nếu dùng xe bao giờ mới đến khách sạn? Chúng tôi đi thong thả, tha hồ nhìn ngắm hàng hóa bên trong các cửa tiệm sát lề đường. Giá cả khá mắc so với hàng hóa ở Hoa Kỳ. Quần áo, đồ thêu (broideries), nữ trang, vật dụng bằng bạc hay đồng, sách báo. Các cửa hàng ăn uống dọc theo đường mở nhạc ồn ào. Chúng tôi ghé vào nhà hàng địa phương đông khách, bày biện sáng sủa. Thức ăn nhà hàng từ tôm, thịt bò, hay cá đều có vị cay dù có dọn trước. Hầu hết các thức tráng miệng đều có chuối plantain (chuối bột) Những trái chuối chiên vàng, ướp mật hay caramel trông thật hấp dẫn, ngon lành.

VƯỜN BÁCH THẢO (Botanical Garden)

Tôi đọc quảng cáo trong báo khách sạn bảo vườn Bách thảo San Juan có hơn 400 loại Lan và 50.000 loại cây cỏ nên muốn đến thăm cho thỏa ý tò mò. Vườn tọa lạc vùng ngoại ô. Từ khách sạn Sheraton đến đó khoảng 45 phút, giá 50\$ một người. Xe chúng tôi chạy ngang Plaza of America, thấy Macy, JC Penney, Sears,

Big K-Mark, viện Bảo Tàng.v. v.. Nhà thương San Juan rộng rãi kang trang, có phòng mổ tim, ghép xương hiện đại. Các cao ốc trong vùng này nguy nga, tráng lệ. Xe cũng chạy ngang khu lợi tức thấp, tường loang lổ nước vô lâu ngày không sơn phết. Đường lộ tráng nhựa rộng rãi. Đến nơi nhìn bãi đậu xe thấy lèo tèo 5, 7 chiếc xe hơi và 2 xe bus lớn, loại xe chờ học sinh. Tài xế đậu xe gần văn phòng, đưa tấm danh thiếp bảo gọi ông ta 20 phút trước khi muốn về khách sạn. Xéo xéo văn phòng, bên kia đường trong khuôn viên vườn Bách thảo có kiến trúc rộng rãi 2,3 tầng, xe chen chúc đầy bãi đậu. Cùng phía và gần văn phòng có một ngôi nhà khá rộng như lớp học, có bàn, bảng và nhiều

băng dài nằm gần văn phòng. Trong nhà khoảng 50, 60 học sinh hay sinh viên đang ngồi nghe cô giáo hay giáo sư thuyết giảng trước khi tham quan. Xa xa một nhóm 30,40 học sinh lớn hoặc sinh viên đi theo cô giáo và nhân viên vườn Bách thảo, quan sát cây cỏ, ghi chép những điều học hỏi. Du khách rã rác, dù trời trong, nắng hanh vàng tươi đẹp.

Lúc vào văn phòng tôi nhìn bản đồ vườn Bách Thảo thấy đường ngang, lối dọc chỉ chít, rộng lớn vô cùng, nếu đi hết chẳng biết bao giờ mới xong. Tôi hỏi nhân viên cho biết lối đi gần nhất để vào vườn Lan vì tôi chỉ muốn xem hoa lan. Được trả lời đã hết mùa lan và vườn lan khá xa, phải đi bộ cả tiếng nhưng có các loài hoa khác đang ra hoa Chúng tôi đành theo băng chỉ dẫn, đi thăm vườn hoa hồng. Chúng tôi đi qua ao thả hoa súng, hoa sen. Hoa màu trắng, hồng phấn, tím hoa cà.. nhô lên khỏi mặt nước phẳng lặng chen giữa các lá xanh, tạo ra phong cảnh an bình, thoát tục. Chúng tôi đi đến ao nuôi cá, nơi thả rùa. Những đàn cá trắng, vàng bơi lội tung tăng, những chú rùa hiền lành di chuyển chậm chạp ven hồ. Thật yên tĩnh. Chúng tôi đến vườn hoa, mỗi loài hoa trồng riêng trong một khu vực. Có loại dây leo, hoa lá tươi đẹp phủ kín trên dàn gỗ. Có nơi gọi Vườn Monet (Monet Jardin) phỏng theo ngôi vườn Monet ở Pháp. Nơi này vườn hoa bao quanh ngôi nhà xinh xắn. Trước nhà có hồ nước và các loài hoa sống trong nước. Từ trong nhà nhìn qua cửa sổ thấy các vườn hoa trồng các loài hoa khác nhau, trăm hoa đua nở. Phong cảnh

trang nhã, trữ tình tạo nguồn cảm hứng, đề tài phong phú cho các nghệ sĩ sáng tạo những nghệ phẩm tuyệt đẹp. Chúng tôi đến vườn hồng. Đủ màu, đủ cỡ to bé. Mỗi loại trồng riêng biệt. Hồng leo: hoa khoe sắc rực rỡ trên dàn cao, hồng bụi: hoa nhỏ và nhiều vô số, hồng chùm: một cành 5, 6 hoa. Có loại một cành chỉ có một đóa hoa thật to và thơm ngào ngạt. Những cây mít trái chỉ chít, cây xoài trái rụng đầy đường. Dưới bóng các cây to hay khoảng đất trống có bàn ghế hay những dãy băng dài để trình diễn văn nghệ hoặc cắm trại. Đó đây từng nhóm sinh viên bàn luận, ghi ghi chép chép. Khá đông nhân viên vệ sinh lúi húi quét, gom rác, lá khô, cho vào bao nylon to chờ xe đến nhặt, đem đi chỗ khác.

Chúng tôi trở lại văn phòng sau mấy lần nghỉ chân trên đường về. Trong khi giải lao chờ tài xế đến đón, nhân viên vườn Bách Thảo cho biết vườn trực thuộc viện Đại học Puerto Rico (The Botanical of the University of Puerto Rico) Phần lớn sinh viên các nơi đến thực tập, chỉ chủ nhật mới nhiều du khách. Một phần vì vườn ở xa thành phố, thiếu phương tiện chuyên chở công cộng nên không thu hút du khách như những nơi khác.

Cuộc viếng thăm hôm nay tuy tôi không được chiêm ngưỡng hương sắc của 400 loại hoa lan, loài hoa vương giả, đẹp và lâu tàn, nhưng bù lại tôi biết thêm vài loại hoa mới, cây lạ. Vườn Monet tôi chỉ thấy ở các bức tranh trong viện bảo tàng, nay ít ra tôi cũng có chút ít khái niệm về khu vườn nổi tiếng ấy. Có 5, 3 vị du khách từ vườn lan trở về. Một du khách phản nản với chúng tôi là ông theo người bạn xinh đẹp xem hoa lan. Đến nơi chỉ thấy toàn là lá làm ông mất gần cả ngày trong vườn Bách Thảo, không viếng được viện bảo tàng hay các nơi khác, thú vị hơn. Dù sao cả nhóm cũng đã thưởng thức hoa lá xanh tươi, thấy nhiều chim lạ nơi vườn Bách Thảo rộng bát ngát, hít thở không khí trong lành, có một ngày yên tĩnh của ngoại ô trước khi trở lại cuộc sống bận rộn hằng ngày nơi đô thị.

Ngọc Hạnh